

ÜCRETLİ ÖĞRETMENLERİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM YOLLARI

PROBLEMS FACED BY PAID TEACHERS AND SOLUTIONS

Doç.Dr. Adem BAYAR

Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Amasya/Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-8693-9523

Kemal ÇELİK

Amasya Üniversitesi, SBE Yüksek Lisans Öğrencisi, Amasya/Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-1924-5038

Reference Bayar, A. & Çelik, K. (2020). "Ücretli Öğretmenlerin Karşılaştıkları Sorunlar Ve Çözüm Yolları", Academic Social Resources Journal, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:5, Issue:16; pp:361-371

ÖZET

Bu araştırmanın amacı ücretli öğretmenlik uygulamasına dikkat çekmek ve bu uygulamada karşılaşılan sorunları derinlemesine incelemektir. Bu doğrultuda araştırmacılar "Ücretli öğretmenlik nedir?", "Ücretli öğretmenlikte yaşanan sorunlar nelerdir?" ve "Ücretli öğretmenlik uygulamasında karşılaşılan sorunların üstesinden gelmek için neler yapılmalıdır?" sorularına yanıt aramışlardır. Bu araştırma nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni kullanılarak yapılmıştır. Çalışma grubu amaçlı örneklem yöntemine göre seçilmiş olup halen ücretli öğretmenlik yapan 16 ücretli öğretmenden oluşmaktadır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Toplanan veriler betimsel analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Buna göre katılımcılar ücretli öğretmenlerin sorunlarını maaş, ötekileştirilme, özlük hakkı, önemsenmemek ve sigorta şeklinde sıralamışlardır. Ayrıca katılımcılar yaşanan sorunların çözümüne ilişkin maaş ve hak iyileştirmeleri, adil atama yapılması, gerekli itibarın kazandırılması ve destek ihtiyacı gibi birtakım önerilerde bulunmuşlardır. Elde edilen bulgular doğrultusunda araştırmacılar, ücretli öğretmenlik uygulamasının sorunları üzerinde daha çok durulması gerektiği sonucuna ulaşmışlardır.

Anahtar Kelimeler: Ücretli Öğretmen, Sorunlar, Çözüm

ABSTRACT

The aim of this research is to draw attention to the reality of paid teaching practice and to examine its problems in depth. In this respect, the researchers have addressed the following research questions throughout this research; "What is paid teaching?", "What are the problems experienced in paid teaching?", and "What should be done to overcome the problems encountered in paid teaching practice?". This research has been conducted using phenomenological research design. The study group of this research consists of 16 teachers who are currently working as paid teachers. The data has been collected by semi-structured interview technique. The collected data has been analyzed by descriptive analysis technique. Accordingly, the participants have listed the problems of paid teachers as salary, otherization, personal rights, ignoring, and insurance. In addition, the participants have recommended some suggestions for the solution of the problems experienced. These are salary and rights improvements, fair appointments, gaining the necessary reputation, and support. In line with the findings, the researchers have concluded that more emphasis should be placed on the problems of paid teaching practice.

Keywords: Paid Teacher, Problems, Solution

1. GİRİŞ

Eğitim öğretim süreci öğretmen, öğrenci, veli ve çevre unsurlarıyla beraber yürüyen canlı bir süreçtir. Bu unsurlardan belki de en önemlisi öğretmenlerdir. Öğretmenlik uzmanlık isteyen bir meslektir. Öyleyse öğretmen yetiştirme ve istihdam etme konularında hassas davranılması gerektiği şüphe götürmez bir gerçekliktir (Çam ve Üstün, 2016; Üstün ve Menteşe, 2013). Fakat Türkiye’de öğretmen istihdamı kadrolu, sözleşmeli ve ücretli olmak üzere üç farklı şekilde gerçekleştirilmektedir. Sınav sonrası atananlar kadrolu ve sözleşmeli olarak görev yapmaktadırlar. Atanamayan öğretmenler ise ücretli öğretmenlik seçeneğine mecbur bırakılmaktadır. Bu ayırmadan

en olumsuz etkilenenler hem madden hem de manen birtakım sorunlarla karşılaşmaları nedeniyle ücretli öğretmenlerdir. Ücret adaletsizliği, iş güvencesinin olmayışı ve iş yeri huzursuzluğu ücretli öğretmenlerin yaşadığı sorunlardan bazılarıdır (<https://www.milligazete.com.tr/>). Hatta ücretli öğretmenlik maaşıyla ailesini geçindiremediği için ikinci bir işte çalışmak zorunda kalan insanlar da vardır (<https://www.mebpersonel.com/>). Bu örnek durumları yaşayan binlerce ücretli öğretmen vardır (<https://www.memurlar.net/>). Zor durumlarla karşılaşmalarına rağmen Milli Eğitim Bakanlığı'nın yükünü hafifleten ücretli öğretmenlerin sahip olduğu sorunlar ve bu sorunlara hangi çözüm yollarının getirileceği araştırılması gereken önemli bir konudur. Bu durum, ücretli öğretmenlerin sorunları ve çözüm yolları hakkında bir çalışma yapmayı gerekli hale getirmiştir.

Bu araştırmanın amacı ücretli öğretmenlik uygulamasına dikkat çekmek ve bu uygulamada karşılaşılan sorunları derinlemesine incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

1. Ücretli öğretmenlik nedir?
2. Ücretli öğretmenlikte yaşanan sorunlar nelerdir?
3. Ücretli öğretmenlik uygulamasında karşılaşılan sorunların üstesinden gelmek için neler yapılmalıdır?

2. LİTERATÜR TARAMASI

Bu literatür taramasında sırasıyla ücretli öğretmenliğin tanımı, ücretli öğretmenlikte yaşanan sorunlar ve ücretli öğretmenlik uygulamasının geliştirilmesi için öneriler başlıklarına yer verilmiştir.

2.1. Ücretli Öğretmenliğin Tanımı

Türkiye'de öğretmen istihdamı üç farklı şekilde gerçekleşmektedir. Bunlardan birincisi kadrolu istihdamdır. Kadrolu öğretmen olmanın yolu, eğitim fakültelerinden mezun olduktan sonra KPSS'ye (Kamu Personeli Seçme Sınavı) girip ilgili bölüm için ayrılan kontenjanda sıralamaya girebilmektir. İkincisi sözleşmeli öğretmen istihdamıdır. Aynı şart sözleşmeli öğretmen olmak için de geçerlidir. Üçüncüsü ise ücretli öğretmenliktir. Ücretli öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda girdiği ders saati üzerinden ücret alarak çalışan öğretmendir (Bayram, 2009). Ücretli öğretmenlik, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından çeşitli sebeplerle okullara yeterli sayıda kadrolu öğretmen tahsis edilememesi sonucu ortaya çıkan, yükseköğretim mezunu olan kişilerin ders ücreti karşılığında öğretmen olarak görevlendirilmesi esasına dayanan bir uygulamadır (Şahin, 2008; Akt. Gökşen, 2019). Ücretli öğretmenlik 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 89. maddesine dayanmaktadır. İlgili kanun maddesi: *"Her derecedeki eğitim ve öğretim kurumları ile Üniversite ve Akademi (Askeri Akademiler dahil), okul, kurs veya yaygın eğitim yapan kurumlarda ve benzeri kuruluşlarda öğretmen veya öğretim üyesi bulunmaması halinde öğretmenlere, öğretim üyelerine veya diğer memurlara veyahut açıktan atanacaklara ücret ile ek ders görevi verilebilir."* şeklinde düzenlenmiştir (www.mevzuat.gov.tr).

Ücretli öğretmenler merkezi atama yoluyla değil, il/ilçe milli eğitim müdürlüklerine başvuruda bulunarak görevlendirilirler. Dilekçe ile şahsi başvuruda bulunulur ve norm açığı olan yerlerden birine görevlendirme gerçekleşir. Görevi kabul eden öğretmenin SGK girişleri yapılarak işlem tamamlanır (Gökşen, 2019).

2.2. Ücretli Öğretmenlikte Yaşanan Sorunlar

Türkiye'de ücretli öğretmenler çeşitli sorunlar yaşamaktadırlar. Konuya ilişkin literatür incelendiğinde bununla ilgili bazı araştırmaların yapıldığı görülmektedir. Ücretli öğretmenlerin doğum, hastalık ya da herhangi bir mazeretten ötürü izin hakkı bulunmamaktadır (Gökşen, 2019). Mete (2019) ve Ögülmüş'e (2012) göre ücretli öğretmen çalıştıran bir eğitim kurumuna kadrolu ya da sözleşmeli bir personel geldiği zaman ücretli öğretmene ihtiyaç kalmayacak ve o öğretmenin işine son verilecektir. Bu durum iş güvencesizliğini doğurmaktadır ve öğretmen sürekli bir kaygı

duymaktadır. Ayrıca, ücretli öğretmenlere 30 saate kadar ek ders ücreti verilmekte ve çok düşük miktarlara çalışmak zorunda kalmaktadırlar (Yılmaz, 2018). Ocak 2020 itibariyle bir saatlik ek dersin ücreti 17.22 TL olduğuna göre (<https://www.memurlar.net/>) haftada 30 saat derse giren bir ücretli öğretmen 4 hafta üzerinden hesap yapılırsa 2.066,4 TL aylık almaktadır. Diğer taraftan 2020 yılında bekâr ve çocuksuz bir vatandaş 2.324,70 TL asgari ücret almaktadır (<https://www.haberturk.com/>). Bu iki durum karşılaştırıldığında asgari ücret dahi kazanamayan ücretli öğretmenlerin gelir bakımından büyük sıkıntılar çektikleri görülmektedir. Bundan dolayı ücretli öğretmenler maddi sorunlar sebebiyle evlenip yuva kurma, kendi hayatını düzene sokma gibi isteklerini belirsiz bir zamana ertelemek zorunda kalmaktadırlar (Bayram, 2009).

Ücretli öğretmenler çalıştıkları kurumlarda aidiyet sorunu da yaşamaktadırlar. Kurumdaki diğer paydaşlar tarafından benimsenmeme, ötekileştirilme gibi durumlar ücretli öğretmenlerin kendini kurumun değerli bir parçası olarak görmelerini engellemektedir (Dali, 2017). Doğan, Demir ve Turan (2013) araştırmalarının sonucunda ücretli öğretmenlik uygulamasının öğretmenler arası ayrışmaya sebebiyet verdiği ve bu uygulamadan bir an önce vazgeçilmesi gerektiği sonucuna ulaşmışlardır. Polat (2013) ise araştırmasında kadrolu öğretmenlerin, ücretli öğretmenleri geçici gördüklerinden iletişim kurmama ve sorumluluktan kaçınma davranışları sergiledikleri sonucuna ulaşmıştır.

Çınkır ve Kurum (2017) atanamayan öğretmenlerin yaşadığı sorunları psiko-sosyal sorunlar, istihdam ile ilgili sorunlar ve diğer sorunlar şeklinde üç başlık altında incelemişlerdir. Psiko-sosyal sorunlar tükenmişlik, yabancılaşma, evlenememe, intihar ve psikolojik sorunlar olarak gruplanmıştır. İstihdam ile ilgili sorunlar işsizlik, güvencesiz işler ve alan dışı işlerde çalışma olarak gruplanmıştır. Diğer sorunlar ise merkezi sınav KPSS, geçim sıkıntısı ve çevre baskısı olarak gruplanmıştır.

Ücretli öğretmenler bazen okul yöneticileri, bazen öğrenciler, bazen de velilerle çatışma yaşamaktadırlar. Okul yöneticilerinin ücretli öğretmenleri geçici personel olarak görmesi ve buna dayanarak normalden fazla iş yüklemesi yaşanan sorunlardandır. Ücretli öğretmen, öğrencilerin gözünde ciddiye alınmayan, sınıfta sözü dinlenmeyen kişidir. Bunun yanı sıra, veliler çocuklarının ücretli öğretmene verilmesini istememekte; hatta öğrenci başarısızlıklarını da ücretli öğretmenlere mal etmektedirler (Polat, 2013).

İlgili araştırmalarda da görüldüğü üzere ücretli öğretmenler birçok sorunla baş etmek zorundadırlar. Onları bu mücadeleye iten şey şüphesiz çaresizliktir. Aksi takdirde yukarıda belirtilen sorunları yaşayıp severek bu işi (öğretmenliği) yapmak imkânsızdır. Mecburiyet sonucu bu işe girenler yaklaşık 4 ay maaş alamayacaklarını, sendikalara, sandıklara üye olamayacaklarını, öğretmenevinden bir öğretmen gibi faydalanamayacaklarını kabul ederler (Bayram, 2009).

2.3. Ücretli Öğretmenlik Uygulamasının Geliştirilmesi İçin Öneriler

İlgili literatür incelendiğinde araştırmacıların konuya yönelik çeşitli önerilerde bulunduğu görülmektedir. Bu önerilere aşağıda yer verilmektedir.

Aldıkları maaş yönünden öğretmenler arasında statü farkı oluşmaması için ücretli öğretmenlerin maaşlarında iyileştirme yapılmalıdır. Çünkü ücretli öğretmenlik yapan bireylerin kendilerini dışlanmış hissetmemeleri ve mesleklerine değer vermeleri için özlük haklarında düzenlemeler yapılmalıdır. Öğretmenler ücretli olarak görevlendirilirken pedagojik formasyon belgesi başlıca kriterlerden biri olmalıdır. Ücretli öğretmenliğe alternatif olarak kadrolu öğretmenlerle aynı ücreti alan 2 yıl ya da daha fazla süreli sözleşmelerle öğretmen alımları yapılabilir (Gökşen, 2019).

Deneyimli öğretmenlerden oluşan bir grup oluşturulabilir ve göreve başlamadan önce ücretli öğretmenlere ücretli öğretmenlik ile ilgili gerekli bilgilendirme yapılabilir. Ücretli öğretmenlere ders işleme noktasında hizmet içi kurslar verilebilir. Kadrolu öğretmenin sigorta primi nasıl yatıyorsa ücretli öğretmenin sigorta primi de aynı şekilde yatmalıdır. Ücretli öğretmenlerin kendini

kurumuna yabancı hissetmemesi için okul müdürleri tarafından kurum içi ortak faaliyetler planlanabilir (Mete, 2019).

Var olan öğretmen ihtiyacının tamamının kadrolu olarak görevlendirilmesi önerilebilir. Ayrıca, ücretli öğretmenlik yapan öğretmenlerin, eğitim fakültesi mezunları arasından seçilmesi önemlidir (Yılmaz, 2018). Yaşı gelen öğretmenler emekli olmalıdır. Yeni atanan bir öğretmenin, danışman öğretmen ile mesleki yeterliklerini artıracığı bir istihdam modeli düşünülebilir. MEB ve YÖK ortak bir çalışmayla öğretmen ihtiyacı kadar öğretmen adayı yetiştirme yoluna gitmelidir (Çinkır ve Kurum, 2017).

Okul yöneticilerinin yönetsel durumlarını denetleyen bir sistem kurulmalı ve bu sistem adaletli bir şekilde sürdürülmelidir. Okulda adil olmayan uygulamaların ne gibi sonuçlarının olacağına dair hizmet içi eğitim kurslarının düzenlenmesi okul yöneticilerinin bu konuda daha hassas davranmasını sağlayabilir (Demirdağ, 2017).

Göreve başlarken ücretli öğretmenlerle süreli sözleşme yapılması, onlardaki gelecek kaygısını azaltacaktır. Ayrıca ücretli öğretmenlerin göreve başlamadan önce ders süreci unsurlarıyla ilgili hizmet içi eğitime alınmaları önerilmektedir (Doğan, Demir ve Turan, 2013).

Kadrolu istihdam artırılarak zaman içerisinde ücretli öğretmenlik eritilmeli ve nihayetinde bu uygulama terk edilmelidir. Ücretli öğretmenlerin maaşları ve özlük haklarında iyileştirme yapılmalıdır. Ücretli öğretmenlere göreve başlamadan önce hazırlayıcı ve temel eğitimler verilebilir. Süreli sözleşmeler imzalanabilir ve keyfi görev bırakmaların önüne geçilebilir (Öğülmüş, 2012).

Ücretli öğretmenler, her an “Yerime birisi gelebilir ve ben işsiz kalabilirim!” endişesi olmadan görev yapabilmelidirler. Ücretli öğretmenlik uygulaması sayısal anlamda öğretmen açığını kapatsa da beraberinde türlü sorunların doğmasına neden olmaktadır. Bundan dolayı ücretli öğretmenlik uygulamasının neden olduğu sorunlara gerçekçi ve kalıcı çözümler getirilmelidir (Bayram, 2009).

Yukarıda dile getirilen önerilere bakıldığı zaman ya tamamen ücretli öğretmenlik uygulamasının kaldırılması ya da var olan uygulamada yeni modellemelere ve iyileştirmelere gidilmesi üzerinde durulduğu görülmektedir.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırma nitel araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yönteminin kullanıldığı, olayların doğal ortamında gerçekçi bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel sürecin izlendiği bir araştırma yöntemi olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Nitel araştırmacılar insanların olguları nasıl anladıklarını kavramaya çalışırlar. Bu da onların geçmiş yaşantılarıyla ilgilidir (Merriam, 2018).

3.2. Araştırmanın Deseni

Bu araştırma nitel araştırma desenlerinden, olgu bilim (fenomenoloji) deseni kullanılarak yapılmıştır. Olgu bilim, birkaç kişinin bir kavram ya da olguyla ilgili yaşantılarının ortak paydasıdır (Creswell, 2020). Fenomenoloji, insanların gündelik hayattaki bilinçli deneyimleridir (Merriam, 2018). Patton'a (2014) göre olgu bilim; insanların fenomeni nasıl anlamlandırdıklarına, nasıl algıladıklarına, onunla ilgili ne düşündüklerine odaklanır. Bu araştırmada da ücretli öğretmenliği deneyimlemiş katılımcılara başvurulduğundan olgu bilim deseni seçilmiştir.

3.3. Çalışma Grubu

Bu araştırmaya amaçlı örneklem yöntemi doğrultusunda ölçüt örneklem tekniğine göre seçilmiş halen ücretli öğretmenlik yapan 16 ücretli öğretmen katılmıştır. Amaçlı örneklem araştırma amacına göre belirli bir özelliğe bağlı olarak birey ya da grupların seçilmesine dayanır (Kümbetoğlu, 2005).

3.4. Araştırmacıların Rolü

Birinci araştırmacı daha önce Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda yönetici ve öğretmen olarak görev yapmıştır. Bu süreçte bazı öğretmen arkadaşlarının ücretli öğretmen olarak görev yaptıklarını ve onların bu uygulamayla ilgili dertlenmelerine şahit olmuştur. Bundan dolayı ücretli öğretmenlik uygulamasına dikkat çekmek ve mevcut uygulamanın aksayan yönlerinin tespit edilerek iyileştirilmesine yardımcı olmak amacı ile bu çalışmayı yapmaya karar vermiştir.

Diğer araştırmacı; altı senedir bir köy okulunda kadrolu olarak sınıf öğretmenliği yapmaktadır. Çalıştığı okul sürekli öğretmen değişiminin yaşandığı, giden kadrolunun yerine ücretli öğretmenlerin geldiği bir kurumdur. Kendisi de atanmadan önce başka bir ilde iki yıla yakın ücretli öğretmenlik yapmıştır. Bu iki süreç boyunca ücretli öğretmenliğe dair birçok gözlem yapmıştır. Mesleğe girdiği ilk andan beri sürekli karşısında duran ücretli öğretmen sorunlarına eğilmek istemiş ve bu konuda bir araştırma yapmaya karar vermiştir.

3.5. Veri Toplama Aracı ve Analizi

Bu çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşmeler Covid-19 pandemisi sürecinde yüz yüze yapılamadığından internet üzerinden gerçekleştirilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, hem önceden hazırlanmış soruların hem de detaylı bilgi almak için anlık soruların sorulduğu, farklı kişilerden benzer bilgilerin toplanmasını amaçlayan bir tekniktir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Merriam (2018)'a göre yarı yapılandırılmış görüşmeler katılımcının dünyayı ve çevresini nasıl algıladığını kendi cümleleriyle anlatmasına imkan verir. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir. Betimsel analizde amaç, toplanan verileri okuyucuya düzenli ve yorumlanmış şekilde sunmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

4. BULGULAR

Elde edilen bulgular, görüşme sorularına göre sırayla ele alınmıştır. Buna göre "Ücretli öğretmenlik uygulamasını nasıl tanımlıyorsunuz?" sorusuna verilen cevaplardan edinilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 1. Ücretli Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Algılar

Sıra	Tema	f	%	Örnek Cümle
1	Düşük ücret	3	26	"Düşük ücrete kadrolu öğretmenlerle aynı işi yaptırmak." (K13).
2	Geçici olma	3	26	"Kadrolu öğretmenin yerini geçici olarak dolduran öğretmen tipi." (K8).
3	Değersizlik	2	16	"Kişinin değersiz olarak görülmesine sebep olan bir uygulamadır." (K12).
4	Mecburiyet	2	16	"Ücreti az, sigortası yarım kısaca mecburiyetten yapılan bir meslek." (K9)
5	Kadro açığı kapatmak	2	16	
	Toplam	12	100	

Tablo 1 incelendiğinde katılımcıların ücretli öğretmenlik uygulamasına ilişkin algılarını düşük ücret, geçici olma, değersizlik, mecburiyet ve kadro açığı kapatmak şeklinde sıraladıkları görülmektedir. Çalışmaya katılan ücretli öğretmenlerden biri ücretli öğretmenliğin tanımına yönelik görüşlerini şu şekilde dile getirmiştir:

"Kadrolu öğretmenin olmadığı yerlerde ve ihtiyaç duydukları takdirde yapılan ve öğretmenlerin görev aldığı bir uygulamadır." (K2, Mayıs 2020).

Katılımcıların ikinci olarak "Ücretli öğretmenliği beş kelime ile tarif etseydiniz hangi kelimeleri kullanırdınız?" sorusuna verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 2. Ücretli Öğretmenlik Uygulamasına Yönelik Metaforik Algılar

Tema	f	%	Tema	f	%
Kölelik	3	13	Görünmezlik	1	4
Ayrımcılık	3	13	Çok çalışma	1	4
İşçi	2	9	Stres	1	4
Haksızlık	2	9	Yorgunluk	1	4
Mecburiyet	2	9	Aşağılanma	1	4
Soba	1	4	Güvencesizlik	1	4
Baskı	1	4	Eşitsizlik	1	4
Adaletsizlik	1	4	Kiralık Traktör	1	4
Toplam				23	100

Tablo 2 incelendiğinde katılımcıların 16 farklı metafor oluşturdukları görülmektedir. Katılımcıların %13'ü kölelik, %13'ü ayrımcılık, %9'u işçi, %9'u haksızlık ve %9'u mecburiyet şeklinde metafor belirtmişlerdir. Bunların dışında soba, baskı, adaletsizlik, görünmezlik, çok çalışma, stres, yorgunluk, aşağılanma, güvencesizlik, eşitsizlik ve kiralık traktör şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Katılımcıların ücretli öğretmenlik uygulamasına yönelik metaforik algıları çeşitlilik göstermesine rağmen bunların tamamının olumsuz anlamlara gelen metaforlar olduğu görülmektedir. Katılımcıların bu kavramları belirtmesinin nedenlerine dair bazı örnekler aşağıda verilmektedir.

Mecburiyet: *Çünkü KPSS sürecinde adayın az miktarda da olsa paraya ihtiyacı vardır. Aileye yük olmadan atanmak her öğretmen adayının hedefidir. (K14, Mayıs 2020).*

Kiralanmış traktör: *Her işe koşar, ihtiyaç varsa çalışır yoksa köşede oturur. Her yere gönderilebilir; belli bir sınırı ve alanı yoktur. (K4, Mayıs 2020).*

Adaletsiz: *Çünkü normal kadroya alınmış bir öğretmenle aynı işi yapıyorsunuz fakat alınan ücret kadrolu öğretmenlerin ek ders ücreti kadar oluyor. (K11, Mayıs 2020).*

Kölelik: *Kısmi haklara sahip olduğu için. (K5, Mayıs 2020).*

Soba: *Soğuk mevsimde her daim aranan fakat sıcaklık artınca bir köşeye atılan eşya gibidir. (K5, Mayıs 2020).*

Araştırmacılar üçüncü olarak “Ücretli öğretmenlerin yaşadığı sorunlar nelerdir?” sorusunu sormuşlardır. Alınan yanıtlara bakıldığında araştırmaya katılan ücretli öğretmenlerin, ücretli öğretmenlerin sorunlarına yönelik düşüncelerini maaş, ötekileştirilme, özlük hakkı, önemsenmemek ve sigorta şeklinde sıraladıkları tespit edilmiştir. Bu görüşlere ilişkin tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 3. Ücretli Öğretmenlerin Sorunlarına Yönelik Görüşler

Sıra	Tema	f	%	Örnek Cümle
1	Maaş	16	42	“Ücretli öğretmenin aldığı maaş asgari ücretin altında bu da geçimini sağlamada yeterli değildir.” (K5).
2	Ötekileştirilme	7	18	“Çoğu yerde aynı işi yapmamıza rağmen ötekileştirilmek.” (K10)
3	Özlük hakkı	6	16	“Okula gitmediğinde rapor alma yok alsan bile geçersiz ücretini alamıyorsun.” (K16).
4	Önemsinmemek	5	13	“Okulda kadrolular kadar saygı görmemek ve önemsenmemek.” (K12).
5	Sigorta	4	11	“Hak ettikleri maaşları alamamaktadır ve sigortaları bile gittikleri gün kadar yatmamaktadır.” (K2).
	Toplam	38	100	

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların, ücretli öğretmenlerin sorunlarına yönelik görüşlerinin 5 kategori altında toplandığını görmekteyiz. Araştırmaya katılanların %42'si maaş, %18'i ötekileştirme, %16'sı özlük hakkı, %13'ü önemsenmemek, %11'i sigorta şeklinde görüş bildirmişlerdir. Katılımcılardan bazıları ücretli öğretmenlerin sorunlarını şöyle ifade etmişlerdir:

“Öğrencisinden öğretmeninden idaresinden herkes tarafından kadrolu musun bu bölümü mü okudun ve memnun değilsen senin yerine yapacak insan çok demeleri can sıkıcı. Ayrıca maaşların adaletsiz dağılımı hiçbir garantinin olmaması.” (K7, Mayıs 2020).

“Ücretli öğretmenin aldığı maaş asgarî ücretin altında bu da geçimini sağlamada yeterli değildir. Ayrıca ücretli öğretmen kimi öğretmen ve veliler tarafından öğretmen sıfatı yakıştırılmıyor. Bu da sosyal yönden insanı yıpratıyor.” (K5, Mayıs 2020).

“Az maaş alınması en büyük sorun. Belki kadrolu öğretmenlerden daha fazla emek ediyorsun ama alınan maaş kadrolu öğretmenlerin ek ders ücreti kadar bile olmuyor bazen. Sigortanın yarım yatması. Göçebe hayat gibi nerde boş yer varsa o okula gitmek zorunda kalıyoruz. Az maaş alındığı gibi resmi tatil günlerinde de paramız kesiliyor. Aylık net bir gelir olmuyor bu yüzden.” (K11, Mayıs 2020)

Katılımcılar dördüncü olarak “Ücretli öğretmenlerin yaşadığı sorunların nedenleri nelerdir?” sorusuna yanıt vermişlerdir. Verilen yanıtlar incelendiğinde katılımcıların, ücretli öğretmenlerin yaşadığı sorunların nedenlerini haksızlıklar, ayırım, düşük maaş, sistem, alan dışı atama ve okul idaresi-MEB şeklinde sıraladıkları görülmüştür. Bu görüşlere ilişkin tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 4. Ücretli Öğretmenlerin Yaşadığı Sorunların Nedenlerine Yönelik Algılar

Sıra	Tema	f	%	Örnek Cümle
1	Haksızlıklar	4	25	“Senelerce ücretli öğretmenlere haksızlık yapılmış ve kimse bu olaya dur dememiş.” (K8)
2	Ayırım	3	18	“Gereken önemi vermemek maddi ve manevi olarak diğer öğretmenle aynı statüye koymamaktır.” (K16)
3	Düşük maaş	3	18	“Aldığımız maaşların gerçek çok düşük olması beni üzüyor.” (K12)
4	Sistem	2	13	“Sistem düzeltilmeden bu yanlışlık sona ermez.” (K11).
5	Alan dışı atama	2	13	“İnsanların kendi bölümleri olmayan bölümlerde öğretmenlik yapması.” (K12).
6	Okul idaresi-MEB	2	13	“Okul idaresi ve aynı zamanda MEB yeteri kadar önem vermiyor ücretli öğretmenlere.” (K14)
	Toplam	16	100	

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların, ücretli öğretmenlerin sorunlarının nedenlerine yönelik görüşlerinin 6 kategoride toplandığı görülmektedir. Katılımcıların %25’i haksızlıklar, %18’i ayırım, %18’i düşük maaş, %13’ü sistem, %13’ü alan dışı atama, %13’ü okul idaresi-MEB kaynaklı sorunlar olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcılardan bazılarının, ücretli öğretmenlerin sorunlarının nedenlerine yönelik görüşleri şu şekildedir:

“Maaşlarının düşük olması, insanların kendi bölümleri olmayan bölümlerde öğretmenlik yapması, öğretmen olmayanların görevlendirilmesi. Görevlendirme yapılırken adil olunmaması. Puan, sıralama vb. gibi unsurlara değil tanıdık olmasına bakılması. Servis şoförlerinin hepsi değil bazıları sıkıntı yaratması. İdarenin eşit davranmaması, yapılan şeylerin yeterince takdir edilmemesi...” (K12, Mayıs 2020).

“Milli eğitim Bakanlığı’nın eğitimde az ücretle çok verim elde etmek, ücretli öğretmene gereken önemi vermemek, maddi ve manevi olarak diğer öğretmenle aynı statüye koymamaktır.” (K16, Mayıs 2020).

Araştırmacılar beşinci olarak “Ücretli öğretmenlik uygulamasında karşılaşılan sorunların üstesinden gelmek için neler yapılmalıdır?” sorusunu yöneltmişlerdir. Alınan cevaplara bakıldığında katılımcıların ücretli öğretmenlikte yaşanan sorunların çözümüne yönelik önerilerini iyileştirme, adil atama, itibar ve destek şeklinde sıraladıkları görülmüştür. Bu görüşlere ilişkin tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 5. Ücretli Öğretmenlikte Yaşanan Sorunların Çözümüne Yönelik Görüşler

Sıra	Tema	f	%	Örnek Cümle
1	İyileştirme	11	50	“Maaşımı fazla sigortasını tam verirseniz hiç bir sıkıntı kalmaz.” (K9).
2	Adil atama	5	23	“Atama bekleyen insanların hakkına girilmemeli puanı yüksek olanlar tercih edilmelidir.” (K12).
3	İtibar	4	18	“Öğretmen öğretmendir kadrolu ücretli diye ayırt edilmemelidir.” (K8).
4	Destek	2	9	“Sendikaların bizlere destek vermesi gerekmekte.” (K3).
	Toplam	22	100	

Tablo 5 incelendiğinde ücretli öğretmenlikte yaşanan sorunların çözümüne ilişkin 4 kategori olduğu görülmektedir. Katılımcıların %50'si iyileştirme, %23'ü adil atama, %18'i itibar ve %9'u destek şeklinde görüş bildirmişlerdir. Katılımcılardan bazılarının ücretli öğretmenlik uygulamasında yaşanan sorunları aşmak için önerileri şu şekildedir:

“Devletimizin ve yetkili olan sendikaların bizlere destek vermesi, bu konunun sürekli gündeme getirilip gerekli çalışmaların yapılması gerekir.” (K3, Mayıs 2020).

“Öncelikle sabit bir maaşla çalıştırılmalı. Tatillerde kesinti olacak mı diye düşünmemeli öğretmen. Sene başında yapılan kırtasiye yardımı ücretli öğretmenlere de yapılmalı.” (K5, Mayıs 2020).

“Ücretlilerin hakları genişletilmeli, maaşları iyileştirilmeli ve kadro eksikliği ücretlilerle kapatmaya çalışılmamalıdır. Gerçekten ihtiyaç halinde ücretli öğretmen çalıştırılmalıdır.” (K13, Mayıs 2020).

Katılımcılar son olarak “Yetkili kurum siz olsaydınız ücretli öğretmenlik uygulamasında yaşanan sorunların çözümü için neler yapardınız?” sorusuna cevap vermişlerdir. Alınan cevaplara bakıldığında katılımcıların yetkili olmaları halinde yapacakları şeyleri maaş artırımını, eşitlik, atama ve ücretli öğretmenlik uygulamasını kaldırmak olarak sıraladıkları tespit edilmiştir. Bu görüşlere ilişkin tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların Yetkili Olmaları Halinde Yapacaklarına Dair Söylemleri

Sıra	Tema	f	%	Örnek Cümle
1	Maaş artırımını	8	35	“Ücretli öğretmenlere en azından asgari ücretten fazla maaş verip sigortalarını tam yatırırdım.” (K11).
2	Eşitlik	7	30	“İlk olarak eğitimdeki bu ikilikleri kaldırmak olurdu. Öğrenciler bile artık biliyor ücretli veya kadrolu öğretmenini.” (K16).
3	Atama	5	22	“Çalıştığımız süre boyunca değerlendirme yapıp atama yapardım.” (K15)
4	Ücretliyi kaldırmak	3	13	“Kadro açıp ücretli öğretmen gereğini kaldırardım.” (K11).
	Toplam	23	100	

Tablo 6 incelendiğinde, katılımcıların yetkili olmaları halinde yapacaklarına dair söylemlerinin 4 kategoride toplandığı görülmektedir. Katılımcıların %35'i maaş artırımını, %30'u eşitlik, %22'si atama, %13'ü ise ücretli öğretmenlik uygulamasını kaldırmak şeklinde görüş bildirmişlerdir. Katılımcılardan bazılarının yetkili olmaları halinde yapacaklarına dair söylemleri şöyledir:

“İlk olarak sabit bir maaş almalarını sağladım. Alanı öğretmenlik olmayan kimselere görev vermezdim. Çünkü alanı öğretmenlik olmayan kişiler sebebiyle veliler de ücretli öğretmenlere güvenmiyor. Bu güveni sağlamak için uzmanlık alanına göre görevlendirme yapardım.” (K5, Mayıs 2020).

“Ücretliyi kaldırardım. Kaldırmazsam da adil alım yapardım. Maaşları yükseltirdim. Hizmet içi eğitim verirdim. Sınavla göreve alırdım. Denetleme yapardım. Eşitlik sağladım. Yaptığı işe göre maaş verirdim.” (K12, Mayıs 2020).

“İlk olarak eğitimdeki bu ikilikleri kaldırmak olurdu. Öğrenciler bile artık biliyor ücretli veya kadrolu öğretmenini ve ona göre hareket ediyorlar. Hâlbuki eğitim birdir öğretmen öğretmendir yok ücretli yok sözleşmeli yok kadrolu olmamalıdır. Atamaları çoğaltıp bu ikilikleri kaldırmak olurdu.” (K16, Mayıs 2020).

5.TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada ücretli öğretmenlik uygulamasına dikkat çekmek ve bu uygulamada karşılaşılan sorunları derinlemesine incelemek amaçlanmıştır.

Bu araştırmada katılımcıların ücretli öğretmenliğin tanımına yönelik görüşleri düşük ücret, geçici olma, değersizlik, mecburiyet ve kadro açığı kapatmak şeklindedir. Katılımcıların görüşlerinin nedenlerine bakıldığında ise; asgari ücret dahi alamadıkları için düşük ücret, her an bir sebepten

işine son verilebilme ihtimali olduğundan geçici olma, veli, öğrenci ve diğer öğretmenler tarafından önemsenmediklerinden değersizlik, başka alternatifleri olmadığından bu işi yapmaları mecburiyet, sistemin öğretmen atamak yerine birilerinin açığını kapatmaya yarayan çözüm bulmasından kadro açığı kapatmak şeklinde görüş belirtmişlerdir. İlgili literatür incelendiğinde başka araştırmacılarında benzer sonuçlara ulaştığı görülmektedir. Ücretli öğretmen MEB'e bağlı okullarda girdiği ders saati üzerinden ücret alarak çalışan öğretmendir (Bayram, 2009). Ücretli öğretmenlik, MEB tarafından çeşitli sebeplerle okullara yeterli sayıda kadrolu öğretmen tahsis edilememesi sonucu ortaya çıkan, yükseköğretim mezunu olan kişilerin ders ücreti karşılığında öğretmen olarak görevlendirilmesi esasına dayanan bir uygulamadır (Şahin, 2008; Akt. Gökşen, 2019).

Yapılan araştırmada katılımcılar ücretli öğretmenlik uygulamasına yönelik metaforik algılarını belirtmek için 16 farklı metafor kullanmışlardır. Bunlardan en çarpıcı olanları kölelik, soba ve kiralık traktör metaforlarıdır. Kısmi haklara sahip oluşları onlara köleymişçesine hisler yaşatmaktadır. İhtiyaç olunca çok aranan ve istenen olurlarken, ihtiyaç ortadan kalkınca işlerine hemen son verilmesi bu yönden kendilerini bir köşeye atılan eşya (soba) gibi hissetmelerine neden olmaktadır. Literatür incelendiğinde Polat'ın (2013) araştırmasında da katılımcılar ücretli öğretmenliği köleliğe benzetmişlerdir.

İlgili araştırmada katılımcıların ücretli öğretmenlerin sorunlarına yönelik algıları maaş, ötekileştirilme, özlük hakkı, önemsenmemek ve sigorta şeklindedir. Katılımcılar kendilerine yöneltilen her sorunun yanıtında mutlaka ücret konusuna değinmişlerdir. Yılmaz'ın (2018) yaptığı araştırmada da "Ücretli öğretmenlerin aldıkları ücretin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?" sorusuna katılımcıların tamamı "Hayır" cevabını vermiştir. Bir diğer sorun olan özlük hakkı da ücretli öğretmenlerin kanayan yaralarındandır. Yılmaz'ın (2018) yaptığı aynı araştırmada "Ücretli öğretmenlerin özlük haklarını yeterli buluyor musunuz?" sorusuna da katılımcıların tamamı "Hayır" cevabını vermiştir. Bu yönleriyle elde edilen sonuçlar başka araştırmalarla benzerlik göstermektedir.

Yapılan araştırmada katılımcılar, ücretli öğretmenlerin yaşadığı sorunların nedenlerine yönelik algılarını haksızlıklar, ayırım, düşük maaş, sistem, alan dışı atama ve okul idaresi-MEB şeklinde sıraladıkları görülmüştür. Benzer şekilde Çınkır ve Kurum'da (2017) araştırmalarında bireyden ve politikallardan kaynaklı sebeplere işaret etmişlerdir. Kanat (2018) araştırmasında alan dışı atama yapılması sonucunda eğitim öğretimin kalitesinin düştüğünü söylemiştir. Görüldüğü gibi diğer ilgili araştırmanın bulguları ile literatürdeki diğer araştırmaların bulguları arasında benzerlikler söz konusudur.

Katılımcıların ücretli öğretmenlerin yaşadığı sorunların çözümüne yönelik düşüncelerini iyileştirme, adil atama, itibar ve destek şeklinde sıraladıkları görülmüştür. Ücretli öğretmenler özlük hakkı ve maaş gibi temel konularda fazlaca sorun yaşadıklarından öncelikle bu durumlarda iyileştirme beklemektedirler. Ücretli öğretmen alımında bazı adaletsizlikler yaşandığını savunan katılımcılar kimin puanı yüksekse onun alınmasını istemektedirler. Ücretli öğretmenler birçok sebepten ötürü değersiz görüldüklerini ve sosyal çevrede itibar göremediklerini düşünmektedirler. Benzer şekilde Gökşen (2019) , Kanat (2018) , Dali (2017) ve Öğülmüş (2012) araştırmalarında ücretli öğretmenlik uygulamasında özlük hakları ve maaşların iyileştirilmesini, sadece pedagojik formasyon belgesi sahiplerinin başvurabilmesini önermişlerdir. Mete (2019) araştırmasında ücretli öğretmenlerin mesleğin onuruna yakışacak şekilde onurlandırılmalarının, mesleki niteliği artıracağını vurgulamıştır.

İlgili araştırmada katılımcılar, yetkili olmaları halinde yapacaklarını maaş artırımını, eşitlik, atama ve ücretli öğretmenlik uygulamasını kaldırmak şeklinde sıralamışlardır. Daha önce de olduğu gibi maddi sorunların çözümü ilk sırayı almıştır. Çünkü bu işten kazandığı parayla insanlar evini geçindirmekte, ailesine ve çocuklarına bakmaktadır. Ayrıca, aynı fakülteden mezun olmasına ve aynı işi yapmasına rağmen ataması yapılmadığı için tamamen eşitsiz ve farklı uygulamalarla karşılaşmak ücretli öğretmenleri üzmektedir. Bundan doalyı eşitlik kavramına değinmişlerdir. Bu

çalışmanın bulguları ile literatürdeki bazı çalışmanın bulguları benzerlik göstermektedir. Örneğin; Yılmaz (2018) araştırmasında kadrolu olarak atama yapılmasını önermiştir. Öğülmüş (2012) ise ücretli öğretmenlik uygulamasına son verilmesini önermiştir.

6. ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen bulgulara dayalı olarak şu önerilerde bulunulabilir:

1. Ücretli öğretmenlik uygulamasına son verilmelidir. Son verme işlemi ihtiyaca yönelik mümkün olduğunca fazla atama yaparak, kademeli olarak gerçekleştirilmelidir.
2. Ücretli öğretmenlerin maaşlarında ve özlük haklarında iyileştirmeler yapılmalıdır.
3. Sıkıntılarını ifade edebilmek için desteğe ihtiyaçları olduğundan dolayı ücretli öğretmenlere sendikal hak verilmelidir.
4. Eğitim-öğretimin kalitesini düşürmemek adına ücretli öğretmen başvuruları sadece eğitim fakültesi mezunlarına açılmalıdır.
5. Görevlendirmeler kişinin mezuniyet alanında yapılmalıdır.
6. Ücretli öğretmenlerin sigorta primleri kadrolu öğretmenlerinki ile aynı yatırılmalıdır.
7. Ücretli öğretmen görevlendirilirken çalışacağı belirli bir süre taahhüt edilebilir. Böylelikle hem öğretmen her an işimden olabilirim kaygısı taşımaz hem de öğretmen görevini istediği zaman bırakamaz.
8. Kurum içerisindeki iletişimsizlik ve ayrımın önüne geçmek için tüm öğretmenlerin ortak paylaşım içinde olacağı faaliyetler düzenlenebilir.

KAYNAKÇA

- Bayram, G. (2009). *Öğretmenlerin istihdam biçimi farklılıkları ve yarattığı sorunlar: Ankara'da çalışan sözleşmeli ve ücretli öğretmenlerin görüşlerine dayalı bir araştırma*. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Ekonomisi ve Planlaması Bölümü, Eğitim Yönetimi ve Politikası ABD, Ankara.
- Creswell, J. W. (2020). *Nitel Araştırma Yöntemleri: Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni* (3. Baskıdan Çeviri, Gözden Geçirilmiş 5.Baskı). (Çeviri Editörleri: M. Bütün & S. B. Demir). Ankara: Siyasal Yayın Dağıtım.
- Çam, E. & Üstün, A. (2016). Öğretmenlerin mesleki tutumları ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişki. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(1), 459-475.
- Çınkır, Ş. & Kurum, G. (2017). Atanmak ya da Atanamamak: Ücretli Öğretmenlerin Yaşadıkları Sorunlar. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 5(3), 9-35.
- Dali , N. (2017). *Eğitimde Yeni İstihdam Politikaları Ve Esnek Çalışma İlişkileri: Eskişehir'de Ücretli Öğretmenler Üzerine Bir Saha Araştırması*. Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji ABD, Eskişehir.
- Doğan, S., Demir, S.B. & Turan, N. (2013). Ücretli Öğretmenlik Uygulamasının Değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 371-390, Ankara.
- Gökşen, O. (2019). *Ücretli Öğretmenlerin Yaşadığı Sorunlara İlişkin Nitel Bir Araştırma*. Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, EPÖ ABD, Kırşehir.
- Kanat, K. (2018). *Ücretli Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Öğretmen Ve Yönetici Görüşleri*. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Programı, Eğitim Bilimleri ABD, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Kümbetoğlu, B. (2005). *Sosyoloji ve antropolojide niteliksel yöntem ve araştırma*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık

Merriam, S. B. (2018). Nitel Araştırma: Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber (3. Baskıdan Çeviri, Çeviri Editörü: S. Turan). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Mete, Z.D. (2019). *Okul Yöneticilerinin Ve Ücretli Öğretmenlerin Ücretli Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Görüşleri: Eyüp İlçesi Örneği*. Bahçeşehir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Planlaması ABD, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Öğülmüş, K. (2012). *Ücretli Öğretmenlerin Görevlerini Yaparken Karşılaştıkları Sorunlar Ve Ücretli Öğretmenlik Uygulamasının Okul Yöneticilerince Değerlendirilmesi*. Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri ABD, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı, Tokat.

Patton, M. Q. (2014). Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri (3. Baskıdan Çeviri, Çeviri Editörleri: M. Bütün & S.B. Demir.). Ankara: Pegem Akademi.

Polat, S. (2013). Ücretli Öğretmenlik İstihdamının Yarattığı Sorunlar Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Aralık 2013, Sayı 28, 67 – 88.

Üstün, A. & Mentеше, S. (2013). Teachers' views on what extent the primary schools have the characteristics of learning organizations and on blocks. *E-International Journal of Educational Research*, 4(2), 78-98.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018) Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (11. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık

Yılmaz, M. (2018). Ücretli Öğretmenlerin Karşılaştıkları Sorunlar. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 12(25), 102-116. doi: 10.29329/mjer.2018.153.6

İnternet Kaynakları

(<https://www.milligazete.com.tr/makale/3386588/ibrahim-halil-er/ucretli-ogretmenlerin-drami>)

(<https://www.mebpersonel.com/meb-personeli/ucretli-ogretmenler-sorunlari-icin-yetkililerden-cozum-bekliyor-h234410.html>)

(<https://www.memurlar.net/haber/877959/81-ilde-80-bin-583-ucretli-ogretmen-gorev-yapiyor.html>)

(<https://www.haberturk.com/asgari-ucret-ne-kadar-2020-yilinda-asgari-ucret-kac-lira-2020-asgari-ucret-tablosu-2637928-ekonomi>)

(www.mevzuat.gov.tr).